

การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

Community Learning Resources Management of the Secondary Schools under the

Jurisdiction of the Secondary Education Service Area Office 3

วิศรา สอนเสนา¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธวา กามดิษฐ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จำนวน 24 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่ายคือวิธีการจับฉลาก โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน จำนวน 312 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ส่วนสถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ แหล่งเรียนรู้ประเภทศิลปะ วัฒนธรรมและจารีตประเพณีและแหล่งเรียนรู้ประเภทอาคาร สถานที่และ สิ่งก่อสร้าง ตามลำดับ ส่วนแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) การเปรียบเทียบการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียน มัธยมศึกษา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตามที่ตั้ง ประเภทโรงเรียนและขนาดโรงเรียนปรากฏว่า โรงเรียน ประเภททั่วไปกับโรงเรียนประเภทมาตรฐานสากลและโรงเรียนขนาดเล็ก-กลางกับขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) แนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ ได้แก่ การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนเชิญบุคลากรหรือปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยการจัดทำทะเบียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สารสนเทศ และจัดทำป้ายแนะนำแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งการจัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate, compare, and recommend the guidelines for the development of the community learning resources management among the secondary schools under the jurisdiction of the Secondary Education Service Area Office 3. The samples were 24 secondary schools under the Secondary Education Service Area Office 3. The informants were a total of 312 school directors, deputy directors, department heads, and teachers. The research instruments were questionnaires and interview questions. The statistics used were percentage, means, standard deviation, t-test, and F-test. The findings were as follows:

1) Overall, the practice of community learning resources management among the secondary schools sampled was found to be at the high level. The learning resources with highest average were the natural resources, followed by the resources within the domains of art, culture, tradition, premises and buildings respectively. The resources under the categories of personnel and community organizations were those with the lowest average. 2) For the comparison of the community learning resources management, it was found that the differentiation between the normal schools and the world-class standard schools and the juxtaposition among extra large, large, medium and small-size schools showed the differences at a significant level of .01. 3) Overall, the guidelines for developing community learning resources management entail the following : creating school-community participation, working with the local scholars, establishing information register, posting signs or placards recommending the available learning resources, and providing supporting budgets for the resources maintenance.

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนรู้ในสังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้แบบโลกไร้พรมแดน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สารการเรียนรู้และการติดต่อในด้านต่างๆ ได้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น จำเป็นจะต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการใหม่ๆ ที่ไม่เคยหยุดนิ่ง การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงควรเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องตามความต้องการของท้องถิ่น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 การเรียนรู้ในปัจจุบันหากใช้กระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวจะไม่สามารถพัฒนากรอบแนวคิดได้

ดังนั้นแหล่งเรียนรู้จึงมีความจำเป็นและสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพราะแหล่งเรียนรู้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่เป็นรูปธรรม สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริง ได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2552 -2559) ที่มีเจตนารมณ์เพื่อบ่มบ่มเพาะพัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพ 3 ด้านคือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์เอื้ออาทรต่อกัน

จากเหตุผลดังกล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้ผู้เรียน เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามที่ตั้ง ประเภท และขนาดโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

3. สมมติฐานการวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีที่ตั้งประเภทและขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้แตกต่างกัน

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี และ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 24 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 312 คน เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 -1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งคำนวณตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.97 ส่วนแบบสัมภาษณ์เป็นข้อคำถามปลายเปิด สอบถามเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเด็นการสัมภาษณ์ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และจัดส่งแบบสอบถาม ทางไปรษณีย์ โดยดำเนินการในระหว่างวันที่ 15 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2560 ถึงวันที่ 31 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2560 แบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 24 โรงเรียน ได้รับคืนจำนวน 22 โรงเรียน แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 91.67

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบและการวิเคราะห์เนื้อหา

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สรุปได้ ดังนี้

5.1 การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ระดับการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อ

การเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านแหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ รองลงมา คือ ด้านแหล่งเรียนรู้ประเภทศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณี และด้านแหล่งเรียนรู้ประเภทอาคาร สถานที่และสิ่งก่อสร้างตามลำดับ ซึ่งทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังรายละเอียด ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนจำแนกตามประเภท

แหล่งเรียนรู้				
การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน	3.42	.77	ปานกลาง	5
แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ	3.55	.80	มาก	1
แหล่งเรียนรู้ประเภทอาคาร สถานที่และสิ่งก่อสร้าง	3.51	.75	มาก	3
แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.47	.83	ปานกลาง	4
แหล่งเรียนรู้ประเภทศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณี	3.52	.83	มาก	2
รวม	3.55	.68	มาก	-

5.2 การเปรียบเทียบการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามที่ตั้ง ประเภท และขนาดโรงเรียน

5.2.1 การเปรียบเทียบการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พบว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรีกับโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที

การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	นนทบุรี		พระนครศรีอยุธยา		t - test	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน	3.44	.71	3.38	.86	.621*	.535
แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ	3.56	.79	3.54	.82	.231*	.817
แหล่งเรียนรู้ประเภทอาคารสถานที่และสิ่งก่อสร้าง	3.58	.70	3.42	.83	1.605*	.110
แหล่งเรียนรู้ ประเภทสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.62	.77	3.26	.89	3.354**	.001
แหล่งเรียนรู้ประเภทศิลปะ วัฒนธรรม และจารีต ประเพณี	3.54	.86	3.49	.81	.432*	.666
เฉลี่ยรวม	3.60	.66	3.47	.70	1.519*	.130

5.2.2 การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อการเรียนรู้ จำแนกตามประเภทของโรงเรียน พบว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนทั่วไปกับโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยโรงเรียนมาตรฐานสากลมีค่าเฉลี่ย สูงกว่าโรงเรียนทั่วไปทั้งในภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน ประเภทอาคารสถานที่และ สิ่งก่อสร้าง ประเภทสื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยี และประเภทศิลปะ วัฒนธรรม และจารีต ประเพณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประเภททรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อการเรียนรู้ จำแนกตามประเภทของโรงเรียน

การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	ทั่วไป		มาตรฐานสากล		t - test	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน	3.10	.67	3.55	.77	4.400	.000
แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ	3.38	.78	3.62	.80	2.171	.031
แหล่งเรียนรู้ประเภทอาคาร สถานที่และสิ่งก่อสร้าง	3.18	.75	3.65	.71	4.696	.000
แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อวัฒนธรรมและเทคโนโลยี	2.92	.72	3.70	.77	7.460	.000
แหล่งเรียนรู้ประเภทศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณี	3.21	.69	3.64	.86	3.900	.000
เฉลี่ยรวม	3.21	.53	3.69	.69	5.399	.000

5.2.การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก - กลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	22.509	2	11.255	22.141***	.000
	ภายในกลุ่ม	127.080	250	.508		
	รวม	149.589	252			
2. แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	27.743	2	13.872	26.116***	.000
	ภายในกลุ่ม	132.787	250	.531		
	รวม	160.530	252			

การจัดการแหล่งเรียนรู้ ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
3. แหล่งเรียนรู้ประเภท อาคาร สถานที่และ สิ่งก่อสร้าง	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	30.302 112.900 143.202	2 250 252	15.151 .452	33.549***	.000
4. แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อ นวัตกรรมการและเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	69.390 105.693 175.083	2 250 252	34.695 .423	82.065***	.000
5. แหล่งเรียนรู้ประเภท ศิลปะ วัฒนธรรม และ จารีตประเพณี	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	46.141 129.029 175.170	2 250 252	23.071 .516	44.700***	.000
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	45.246 71.386 116.632	2 250 252	22.623 .286	79.228***	.000

5.3 แนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามประเภทแหล่งเรียนรู้ปรากฏ ดังนี้

1.ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน พบว่า โรงเรียนควรเชิญบุคลากร ปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน เช่น ธรรมศึกษา ให้พระอาจารย์จากวัดใกล้เคียงมาช่วยสอน รวมทั้งจัดทำทะเบียนสารสนเทศเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.ประเภททรัพยากรธรรมชาติ พบว่าโรงเรียนควรวางแผนร่วมกับชุมชนในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านแนวทางการปฏิบัติตนขณะไปศึกษาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

3.ประเภทอาคาร สถานที่และสิ่งก่อสร้าง พบว่า ควรจัดหางบประมาณสนับสนุนซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ จัดทำป้ายแนะนำแหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจนและเพียงพอ

4.ประเภทสื่อ นวัตกรรมการและเทคโนโลยี พบว่า องค์กรต่างๆ ในชุมชนควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการผลิต สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีใหม่ๆ และแนะนำนักเรียนในเรื่องการใช้สื่อที่ถูกต้อง เหมาะสมและใช้อย่างสร้างสรรค์

5.ประเภทศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณี พบว่า ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ วัฒนธรรมและจารีตประเพณี เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักเห็นความสำคัญ ช่วยสืบทอดและอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1 จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านแหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมาธิ พินิจกิจ(2547) ที่ได้ศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

6.2 จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่มีที่ตั้งในเขตจังหวัดนนทบุรีกับโรงเรียนที่มีที่ตั้งในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนในจังหวัดนนทบุรีซึ่งตั้งอยู่ในเขตปริมณฑล มีความพร้อมในด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ ประเภทสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี มากกว่า

ส่วนผลการเปรียบเทียบการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างโรงเรียนประเภททั่วไป กับโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ การที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ประเภททั่วไปกับโรงเรียนมาตรฐานสากล มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมาตรฐานสากลมีการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้มากกว่าโรงเรียนทั่วไป เนื่องจากโรงเรียนมาตรฐานสากลมีระบบการประกันคุณภาพกำกับและควบคุม และมีความพร้อมในด้านงบประมาณและบุคลากร ทำให้สามารถจัดการแหล่งเรียนรู้ได้มากกว่าโรงเรียนทั่วไป

นอกจากนี้ ผลการเปรียบเทียบการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการ

เรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ การที่โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการจัดการแหล่งเรียนเพื่อการเรียนรู้แตกต่างกัน อาจมีสาเหตุมาจากความพร้อมด้านบุคลากรและทรัพยากรทางการบริหารของโรงเรียนกล่าวคือ โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษมักมีความพร้อมทุกด้านสูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ และความพร้อมดังกล่าวย่อมส่งผลให้การจัดการแหล่งเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีการกำหนดนโยบาย และแผนงานชัดเจน มีการจัดสรรงบประมาณ มีระบบสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้รวมทั้งมีการประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการ จัดการแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ซึ่งพบว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการ เรียนรู้ ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน และประเภทสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยภาพรวม ทั้ง 2 ประเภทอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าน้อยกว่าแหล่งเรียนรู้ประเภทอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน

1.1 ควรกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและ องค์กรในชุมชนให้ครอบคลุมทุกโรงเรียนอย่างทั่วถึง

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสำรวจและจัดทำทะเบียนข้อมูลสารสนเทศแหล่ง เรียนรู้ที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่โรงเรียนและง่ายต่อการจัดการแหล่งเรียนรู้

1.3 ควรนำรายงานผลการจัดการแหล่งเรียนรู้ในปีก่อนๆ มาใช้ในการจัดการวางแผนในครั้งต่อไปด้วยทุกครั้ง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

1.4 ควรมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน เพื่อให้การจัดการแหล่งเรียนรู้และการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนและชุมชนควรสำรวจแหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีแล้วจัดทำทะเบียนสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกให้

โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตความรับผิดชอบและสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับวางแผนการจัดการเรียนรู้ของครู

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนและชุมชนควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้สื่อประเภทนวัตกรรมและเทคโนโลยีแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจตรงกันในการใช้และจัดการแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 เป็นแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู และนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ควรมีการค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมและทำการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของแหล่งเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

บรรณานุกรม

- ประสิทธิ์ พิทักษ์คงวงศ์. (2554). การจัดการแหล่งเรียนรู้ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การจัดการการศึกษา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พรสวรรค์ วิษณุวงศ์. (2552). การจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การจัดการการศึกษา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมาธิ พิณจิกิจ. (2546). การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.